

Statsforvalteren i Oslo og Viken

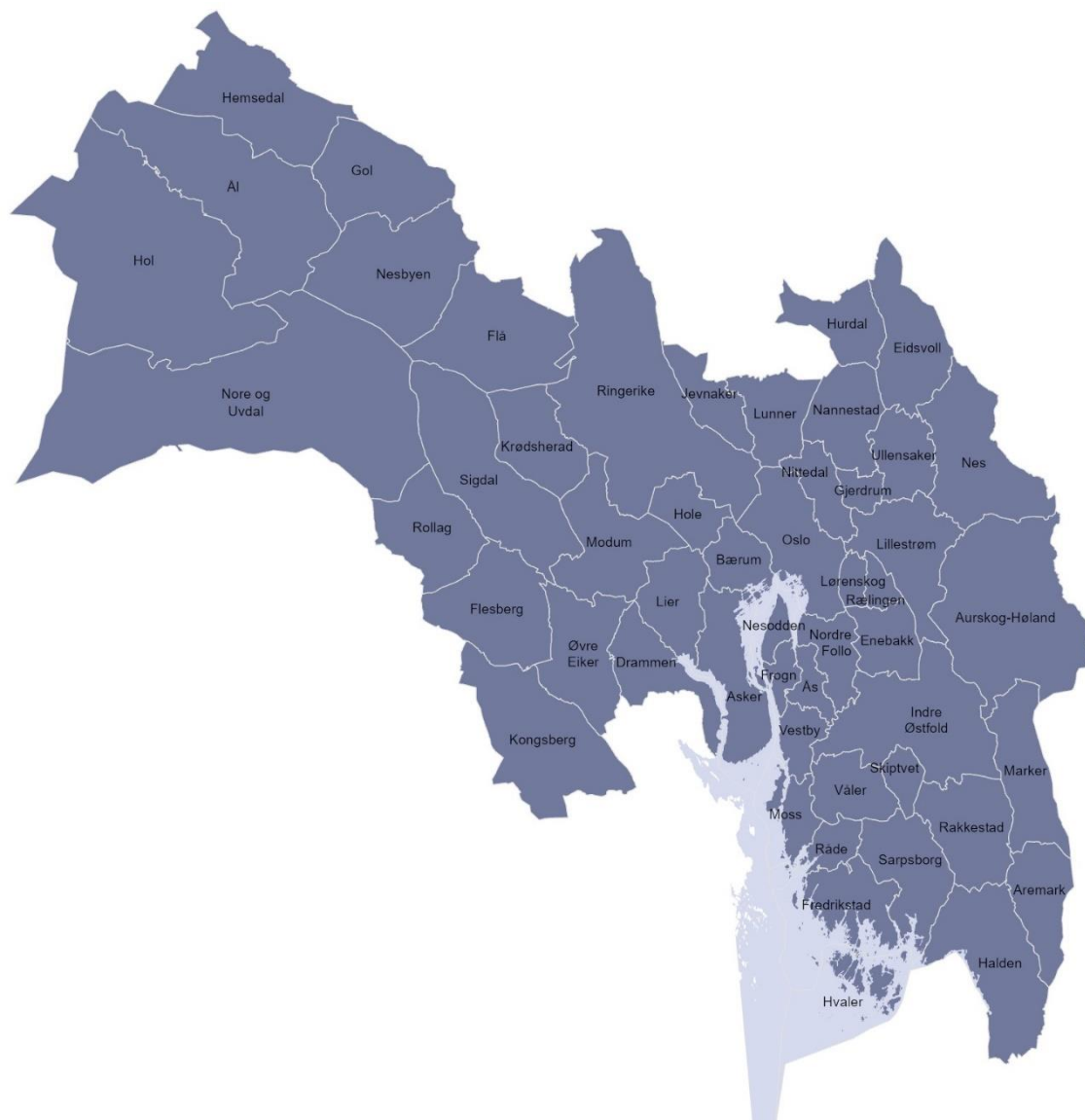
Samordningsstaben

Utvalgte økonomiske nøkkeltall basert på foreløpige KOSTRA-tall for 2023

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Netto driftsresultat	4
3. Disposisjonsfond.....	7
4. Gjeldsbelastning.....	10
4.1 Netto lånegjeld	10
4.2 Netto renteeksponert gjeld	12
5. Folketallsutvikling.....	14

1. Innledning

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem om kommunale virksomheter. Informasjon om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder registreres og sammenstilles for å gi relevant informasjon til beslutningstakere og andre, både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal tjene som grunnlag for analyse, planlegging og styring, samt gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål nås. Informasjonen skal også bidra til å gjøre det mulig å forbedre tjenestene i kommunesektoren.

KOSTRA-tallene gir et grunnlag for å vurdere prioriteringer, dekningsgrader og produktivitet mellom kommuner over tid. Ulik prioritering, kvalitet på tjenestene, struktur og behov i befolkningen, er faktorer som vil påvirke nøkkeltallene.

Dette heftet er utarbeidet av Statsforvalteren i Oslo og Viken. Vi presenterer noen utvalgte økonomiske nøkkeltall basert på foreløpige KOSTRA-tall for kommuner i våre fylker. Hensikten med rapporten er å vise til den økonomiske situasjonen i våre kommuner. For å vise utviklingen i økonomien har vi tatt med en tidsserie på 5 siste år altså perioden 2019-2023. Vi gjør oppmerksom på at tidsserien er brutt for sammenslåingskommuner og kommuner med grensejustering.

Tallene som er brukt i rapporten er på konsernnivå for 2023 presentert 15.03.2024. Konserntall er tall for kommunen som juridisk enhet og inkluderer kommunale foretak, interkommunale samarbeider og interkommunale selskaper. Ved å bruke konserntall, elimineres det vesentligste av forskjellene i tallene som skyldes ulik organisering av den kommunale tjenesteproduksjonen.

Fra og med 2024 er Viken fylke oppløst og vi har igjen fått Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus som fire frittstående fylker. Kommunene Jevnaker og Lunner er nå en del av Akershus fylke. Statsforvalteren i Oslo og Viken, som fra 1.juli 2024 vil hete Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, har fortsatt ansvaret for de samme kommunene som før fylkesendringen.

Oslo, april 2024.

2. Netto driftsresultat

Netto driftsresultat (NDR) er et mål på hvor mye kommunene sitter igjen med av driftsinntekter etter at driftsutgifter, netto renter og avdrag er betalt. Målt i prosent av driftsinntektene uttrykker NDR hvor stor del av de tilgjengelige driftsinntektene kommunene kan disponere til å finansiere investeringer eller avsette til senere bruk. NDR er et uttrykk for kommunenes økonomiske handlegfrihet.

Netto driftsresultat blir brukt av Teknisk beregningsutvalg (TBU) som en hovedindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren. TBU anbefaler at NDR over tid bør ligge på 1,75 %.

Foreløpige KOSTRA-tall for regnskap 2023 viser at kommunene i landet utenom Oslo i sum hadde et NDR i prosent av driftsinntektene på 1,0 %. Det samme gjaldt gjennomsnittlig NDR for kommunene i vår region uten Oslo, mens Oslo kommunens resultat endte opp på -0,8 %. Utviklingen fra 2022 til 2023 har ytterligere forverret seg. Mens man i 2022 hadde seks kommuner med negativt NDR, viser resultatet fra 2023 at hele 22 kommuner har negative resultater.

Kommunene med størst negativt netto driftsresultat er Flesberg på -10,1 %, Hvaler på -4,4 %, Hole på -3,8 %, Lunner på -3,7 %. I den andre enden ligger Ål kommune med det beste resultatet på 21,7 %, etterfulgt av Krødsherad på 8,6 % og Hemsedal på 8,2 %. Kommunene som har de beste resultatene ble rammet av ekstremværet «Hans» og har av ulik betydning fått skjønnsmidler sent på året, som påvirker nivået på netto driftsresultat.

Siden 2015 har kommunesektoren hatt betydelig merinntekter som følge av høyere vekst i skatteinntektene enn anslaget som lå til grunn i nasjonalbudsjettet for budsjettåret. År 2023 ble heller ikke et unntaksår for dette, og må ses i sammenheng med den sterke lønns- og sysselsettingsveksten. Samlet sett fikk kommunene en ekstra skatteinngang på om lag 3 mrd. kroner sett opp mot anslagene i statsbudsjettet for 2024. Dette er engangsmidler og bør ikke brukes på tiltak som bidrar til varige utgiftsøkninger.

Kort forklaring på de historiske regnskapstallene

Kommunenes regnskapsresultater har i flere år vært påvirket av merskatteveksten så vel som mange andre ekstraordinære forhold. Noen av de vesentlige forholdene nevnes i korte trekk under.

I 2022 var fortsatt det første halvåret preget av korona. Av andre forhold kan vi nevne høy prisvekst og strømpriser, økte renter og krigen i Ukraina.

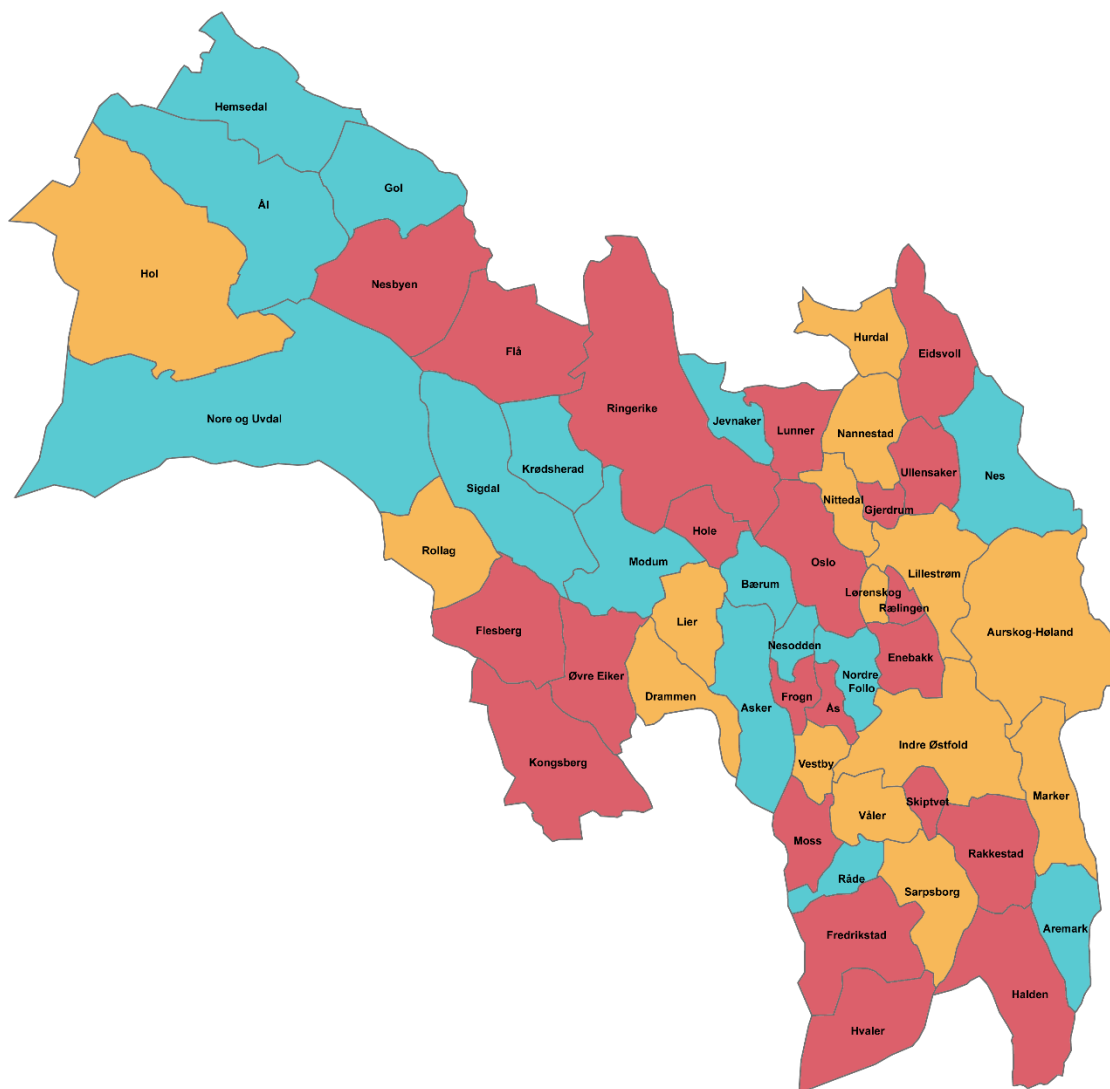
2021 var resultatene i høy grad preget av korona. Gjerdrum kommune skilte seg markant ut og det skyldtes i hovedsak ekstra statlige overføringer i forbindelse med kvikkleireskredet i 2020.

I 2020 mottok og inntektsførte kommunene ulike statlige tilskudd knyttet til covid-19, hvor deler av utgiftene til disse påløp først i 2021. I tillegg ble kommunene i 2020 kompensert gjennom en høyere deflator enn faktisk pris- og lønnsvekst, og redusert arbeidsgiveravgift. Det har også vært spesielt lave pensjonskostnader i 2020. Videre mottok sammenslåingskommunene reformstøtte, noe som påvirker deres tall.

Netto driftsresultat 2023

Nedenfor presenteres netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter for 2023 som kart. Fargelaggingen av kartet tar utgangspunkt i følgende terskelverdier:

- Kommuner over 1,75 % i NDR
- Kommuner mellom 0 % - 1,75 % i NDR
- Kommune under 0 % i NDR

Tabellen under viser netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter for perioden 2019 – 2023:

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)							
Kommune	2019	2020	2021	2022	Foreløpige	Endring i	Gjennomsnitt
					Kostra tall		
					2023	2022-2023	2019-2023
Oslo	4,5	3,7	4,6	5,4	-0,8	-6,2	3,5
Halden	1,8	1,8	3,1	1,7	-1,0	-2,7	1,5
Moss		2,4	4,6	4,7	-1,6	-6,3	
Sarpsborg	1,5	1,5	2,4	1,5	0,5	-1,0	1,5
Fredrikstad	0,8	0,0	0,7	0,9	-0,1	-1,0	0,5
Hvaler	-3,4	-2,2	2,5	-0,3	-4,4	-4,1	-1,6
Råde	1,2	2,4	2,9	4,1	4,9	0,8	3,1
Våler (Viken)	-1,8	-2,6	3,1	3,8	0,6	-3,2	0,6
Skiptvet	3,6	3,2	3,0	-4,5	-2,7	1,8	0,5
Indre Østfold		4,8	5,3	2,2	1,3	-0,9	
Rakkestad	2,7	0,7	0,4	-0,7	-2,9	-2,2	0,0
Marker	4,6	4,8	6,0	-1,9	1,4	3,3	3,0
Aremark	0,5	5,6	6,3	2,8	2,0	-0,8	3,4
Bærum	7,3	6,0	7,3	3,4	3,7	0,3	5,5
Asker		3,9	4,4	-0,7	3,2	3,9	
Lillestrøm		5,0	5,4	4,5	1,0	-3,5	
Nordre Follo		1,2	4,1	3,0	2,5	-0,5	
Ullensaker	0,9	1,7	3,3	4,6	-0,4	-5,0	2,0
Nesodden	2,3	2,3	5,1	4,1	2,6	-1,5	3,3
Frogn	-2,7	-2,3	4,2	1,1	-1,9	-3,0	-0,3
Vestby	3,7	2,4	6,6	5,1	0,1	-5,0	3,6
Ås	-2,1	0,6	6,3	2,6	-1,4	-4,0	1,2
Enebakk	2,6	1,1	4,5	0,3	-0,3	-0,6	1,6
Lørenskog	2,5	2,7	5,1	0,0	0,0	0,0	2,1
Rælingen	0,9	2,5	5,3	1,9	-1,5	-3,4	1,8
Aurskog-Høland		5,2	7,2	5,3	1,2	-4,1	
Nes	0,8	4,9	7,7	5,4	2,1	-3,3	4,2
Gjerdrum	3,5	2,5	16,9	5,7	-1,6	-7,3	5,4
Nittedal	4,7	4,3	4,5	3,4	0,0	-3,4	3,4
Lunner	-1,1	2,7	5,3	2,5	-3,7	-6,2	1,1
Jevnaker	0,4	2,9	7,6	6,0	3,3	-2,7	4,0
Nannestad	5,0	4,1	7,4	3,7	0,2	-3,5	4,1
Eidsvoll	0,9	1,4	2,1	-0,5	-0,2	0,3	0,7
Hurdal	-3,5	3,6	6,5	3,8	1,6	-2,2	2,4
Drammen		4,3	3,7	3,7	0,7	-3,0	
Kongsberg	1,1	1,1	0,3	1,9	-0,3	-2,2	0,8
Ringerike	2,6	1,3	1,4	0,0	-0,3	-0,3	1,0
Hole	0,3	4,5	3,0	1,2	-3,8	-5,0	1,0
Lier	2,6	5,3	5,9	1,2	0,1	-1,1	3,0
Øvre Eiker	1,7	0,2	2,5	1,9	-1,5	-3,4	1,0
Modum	1,2	1,5	3,3	4,6	2,8	-1,8	2,7
Krødsherad	4,3	8,4	8,4	11,3	8,6	-2,7	8,2
Flå	1,6	4,0	6,9	0,3	-0,6	-0,9	2,4
Nesbyen	-3,5	-1,1	4,2	1,7	-2,3	-4,0	-0,2
Goi	-2,0	2,4	0,3	0,6	4,6	4,0	1,2
Hemsedal	2,2	8,1	12,1	8,8	8,2	-0,6	7,9
Ål	2,9	0,4	1,6	9,0	21,7	12,7	7,1
Hol	-0,5	1,0	9,4	6,1	1,0	-5,1	3,4
Sigdal	-0,4	3,6	6,5	6,0	3,1	-2,9	3,8
Flesberg	-1,5	-3,2	1,3	1,3	-10,1	-11,4	-2,4
Rollag	0,3	5,6	2,8	1,0	0,4	-0,6	2,0
Nore og Uvdal	0,2	1,3	6,4	2,1	6,5	4,4	3,3
<i>Sammenslåingskommune</i>							
Gjennomsnitt Viken				2,6	1,0		
Landet u/ Oslo				2,6	1,0		

3. Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet er det eneste fondet som fritt kan benyttes til å dekke utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet. Størrelsen på disposisjonsfondet er et uttrykk for hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift, og er den delen av reservene som best gir uttrykk for den økonomiske handlefriheten.

Avhengig av ulike risikoforhold og framtidige tiltak bør disposisjonsfondet være stort nok for å takle svingninger i utgifter og inntekter på en kontrollert måte. Over tid bør likevel ikke disposisjonsfondet brukes til å opprettholde balansen mellom inntekter og utgifter. Dette må anses som en kortsiktig løsning.

Foreløpige KOSTRA-tall viser at kommunene i landet utenom Oslo har et disposisjonsfond på 13,4 % i 2023. Snittet for kommunene i regionen uten Oslo er på 14,4 %, mens Oslo kommune ligger på 12,5 %. Samlet sett har disposisjonsfondene gått ned 1,5 % fra i fjor.

Nivået på disposisjonsfondet varierer imidlertid i stor grad mellom kommunene. Det økonomiske handlingsrommet øker med langsiktig planlegging, men dette er krevende i en tid med stramme rammer og strenge prioriteringer.

Kommunene med laveste disposisjonsfond er Flesberg på 0,1 %, Nesbyen på 0,3 % og Skiptvet 2,1 %. Flesberg kommune er fra januar 2024 oppført på ROBEEK-registeret på grunn av merforbruk i årsbudsjett 2024 og økonomiplanen 2024-2027. Både Nesbyen og Skiptvet kommuner har bekymringsfull økonomisk utvikling med negative netto driftsresultater og lite på disposisjonsfond.

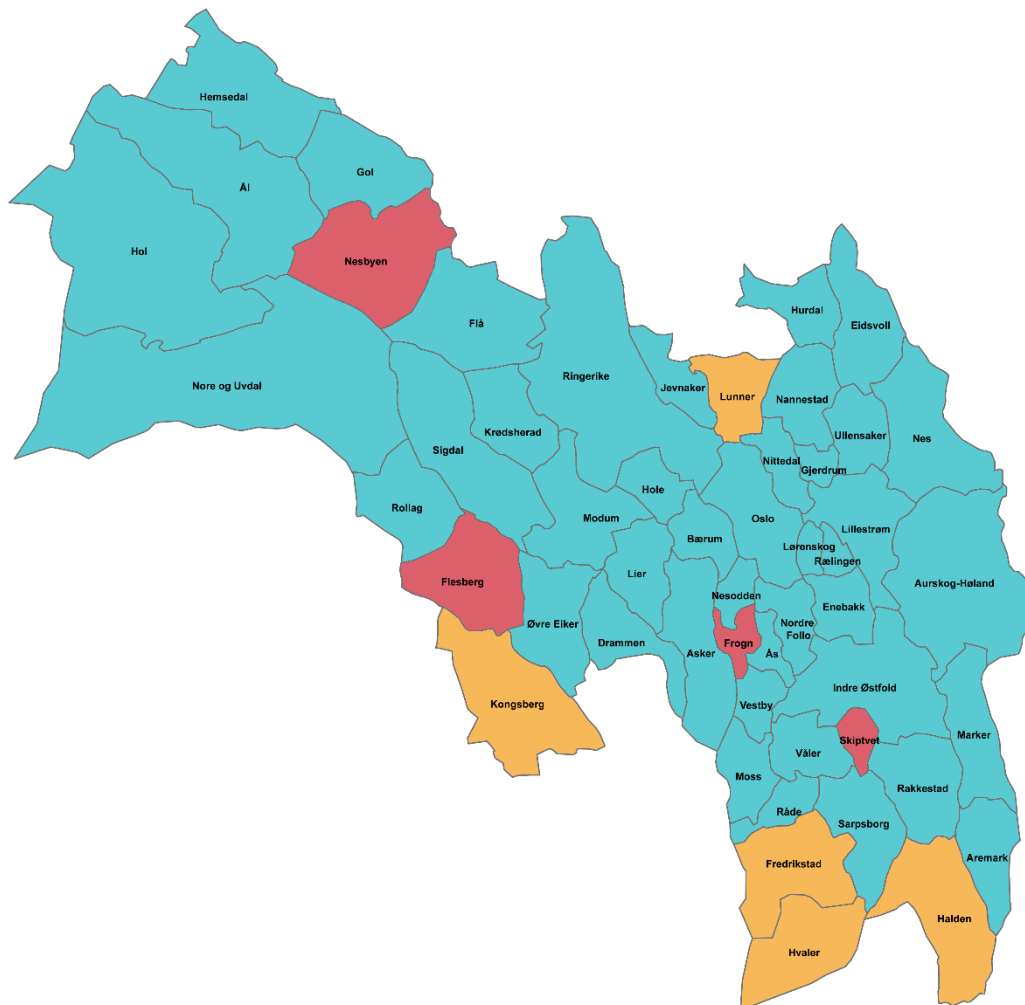
Kommunene med høyest disposisjonsfond er Krødsherad på 47,5 %, Gjerdrum på 35,6 % og Ål på 31,1 %. Alle disse tre kommunene har av varierende grad fått skjønnsmidler etter naturskader, hvor kostnader til gjenoppbygging av kommunal infrastrukturrer kommer senere og over flere år.

Ser vi på gjennomsnittet for perioden 2019- 2023 er det Flesberg sammen med Nesbyen kommune som har minst disponible midler, mens Krødsherad, Gjerdrum og Bærum har mest.

Disposisjonsfond 2023

Nedenfor presenteres disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter for 2023 som kart. Fargelaggingen av kartet tar utgangspunkt i følgende terskelverdier:

- Kommuner med disposisjonsfond under 5 %
- Kommuner med disposisjonsfond mellom 5 % og 8 %
- Kommuner med disposisjonsfond over 8 %

Tabellen under viser disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter for perioden 2019 – 2023:

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)							
Kommune	2019	2020	2021	2022	Foreløpige	Endring i	Gjennomsnitt
					Ko	prosentpoeng	for perioden
					2023	2022-2023	2019-2023
Oslo	7,9	10,0	11,5	15,4	12,5	-2,9	11,5
Halden	4,7	5,5	7,4	8,9	7,4	-1,5	6,8
Moss		11,0	14,5	17,0	14,4	-2,6	
Sarpsborg	6,6	9,9	9,8	9,6	8,5	-1,1	8,9
Fredrikstad	4,1	7,8	7,8	8,1	6,9	-1,2	6,9
Hvaler	6,9	8,5	11,3	11,2	5,8	-5,4	8,7
Råde	7,6	12,7	14,3	16,5	18,6	2,1	13,9
Våler (Viken)	10,0	11,6	12,1	14,6	14,4	-0,2	12,5
Skiptvet	4,6	7,8	8,9	5,2	2,1	-3,1	5,7
Indre Østfold		10,7	15,0	15,9	13,8	-2,1	
Rakkestad	12,6	16,1	15,4	14,3	11,1	-3,2	13,9
Mårker	15,2	21,0	22,0	21,1	13,7	-7,4	18,6
Åre	2,0	6,4	10,2	12,8	11,6	-1,2	8,6
Bærum	30,7	30,8	31,0	29,2	27,7	-1,5	29,9
Asker		18,3	18,2	15,0	14,1	-0,9	
Lillestrøm		11,1	14,7	18,5	17,7	-0,8	
Nordre Follo		11,7	13,3	15,9	15,8	-0,1	
Ullensaker	4,5	4,7	8,5	13,5	13,2	-0,3	8,9
Nesodden	10,1	10,6	12,0	14,3	13,7	-0,6	12,1
Frogn	6,7	3,9	6,3	5,5	4,2	-1,3	5,3
Vestby	28,6	21,5	25,7	21,3	19,0	-2,3	23,2
Ås	10,5	8,5	13,4	15,4	14,1	-1,3	12,4
Enebakk	13,8	16,1	17,5	18,5	17,4	-1,1	16,7
Lørenskog	6,3	10,3	13,2	12,4	10,8	-1,6	10,6
Rælingen	9,9	9,7	12,9	13,8	11,9	-1,9	11,6
Aurskog-Høland		12,3	16,6	19,9	15,9	-4,0	
Nes	10,1	14,8	20,0	22,1	21,8	-0,3	17,8
Gjerdrum	29,1	33,0	34,2	33,2	35,6	2,4	33,0
Nittedal	15,8	15,1	15,3	17,4	16,0	-1,4	15,9
Lunner	2,4	4,3	7,7	10,2	6,5	-3,7	6,2
Jevnaker	9,5	9,6	16,6	21,8	22,6	0,8	16,0
Nannestad	21,6	25,9	25,5	24,6	24,2	-0,4	24,4
Eidsvoll	17,1	17,9	18,4	16,6	14,9	-1,7	17,0
Hurdal	7,4	6,2	10,4	13,0	13,3	0,3	10,1
Drammen		17,6	13,3	11,2	8,3	-2,9	
Kongsberg	3,8	5,6	5,1	6,1	5,4	-0,7	5,2
Ringerike	9,0	9,1	10,7	11,3	10,0	-1,3	10,0
Hole	8,9	11,8	14,8	15,8	11,6	-4,2	12,6
Lier	7,1	12,1	15,4	16,7	10,3	-6,4	12,3
Øvre Eiker	3,9	6,3	7,8	9,3	13,5	4,2	8,2
Modum	6,4	6,6	7,6	10,3	12,5	2,2	8,7
Krødsherad	28,7	38,5	39,7	45,7	47,5	1,8	40,0
Flå	10,6	12,3	14,7	12,9	11,6	-1,3	12,4
Nesbyen	2,2	0,3	3,3	4,1	0,3	-3,8	2,0
Gol	14,7	13,0	11,9	12,3	12,1	-0,2	12,8
Hemsedal	19,0	23,5	31,2	26,3	13,1	-13,2	22,6
Ål	10,8	13,2	15,6	23,5	31,1	7,6	18,8
Hol	8,8	9,8	17,8	17,2	16,3	-0,9	14,0
Sigdal	14,2	16,4	20,4	22,3	22,7	0,4	19,2
Flesberg	2,7	0,1	0,9	3,4	0,1	-3,3	1,4
Rollag	4,8	11,7	14,5	13,6	10,4	-3,2	11,0
Nore og Uvdal	6,6	5,3	8,8	9,6	14,0	4,4	8,9
<i>Sammenslåingskommune</i>							
Gjennomsnitt Viken				15,8	14,4		
Landet u/ Oslo				14,6	13,4		

4. Gjeldsbelastning

4.1 Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg gjøres det fradrag for totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter er et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden. Alt av netto lånegjeld vil imidlertid ikke være renteesponert gjeld, det vil si gjeld der en gitt økning i renten netto vil påvirke budsjettbalansen i kommunen. Netto renteesponert gjeld ser vi på neste delkapittel.

Når netto lånegjeld som indikator skal tolkes er det viktig at den ikke ses isolert sett, men bør ses i sammenheng med andre indikatorer, slik som eksempelvis netto driftsresultat og disposisjonsfond.

Gjeldsgraden for landet uten Oslo ligger på 92,2 % og er litt økt fra ifjor. Gjennomsnittlig netto lånegjeld for kommunene i regionen uten Oslo er i 2023 på 87,6 % og for Oslo kommune på 66,0 %. Merk at gjennomsnittstallet for kommunene i regionen for 2023 er feil på grunn av feilrapportering fra en kommune. Antakeligvis har netto lånegjelden økt og ikke blitt redusert fra i fjor.

Følgende tre kommuner har i 2023 den høyeste netto lånegjelden i prosent av brutto driftsinntekter: Lørenskog på 161,5 %, Vestby på 143,9 % og Rælingen på 143,0 %. Felles for disse kommunene i tillegg til at de har netto lånegjeld langt over brutto driftsinntekter i alt, er at de er vekstkommuner. Investeringene driver gjeldsveksten, men det er imidlertid ikke all gjeld som belaster kommunenes økonomi med renteutgifter.

I motsatt ende finner vi følgende kommuner som har den laveste netto lånegjelden: Ål på 25,4 %, Rollag på 38,5 % og Hol på 40,5 %.

Når det gjelder utviklingstallene for perioden 2019-2023 er det i hovedsak de samme kommunene som ligger på topp og bunn i gjeldsnivå.

Tabellen under viser netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter 2019- 2023:

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)							
Kommune	2019	2020	2021	2022	Foreløpige kosta tall 2023	Endring i prosentpoeng 2022-2023	Gjennomsnitt for perioden 2019-2023
Oslo	47,6	52,8	53,3	59,1	66,0	6,9	55,8
Halden	107,1	113,0	110,8	124,9	132,4	7,5	117,6
Moss		83,3	80,1	81,3	83,1	1,8	
Sarpsborg	72,2	76,8	72,6	73,9	78,5	4,6	74,8
Fredrikstad	84,0	93,8	91,4	92,2	96,6	4,4	91,6
Hvaler	105,5	129,6	135,1	130,1	126,4	-3,7	125,3
Råde	72,2	75,7	75,3	81,9	79,2	-2,7	76,9
Våler (Viken)	41,6	58,2	58,9	63,3	68,1	4,8	58,0
Skiptvet	32,2	56,6	56,8	60,0	66,1	6,1	54,3
Indre Østfold		77,2	74,8	75,8	78,1	2,3	
Rakkestad	96,9	95,5	96,4	90,6	90,4	-0,2	94,0
Mårker	64,3	78,0	70,2	76,9	73,6	-3,3	72,6
Åremark	108,0	98,8	94,4	92,1	85,7	-6,4	95,8
Bærum	61,5	73,1	72,3	74,9	81,6	6,7	72,7
Asker		84,3	83,4	97,6	97,4	-0,2	
Lillestrøm		101,8	98,2	95,9	99,8	3,9	
Nordre Follo		117,3	110,1	104,7	109,2	4,5	
Ullensaker	140,1	151,1	113,1	126,2	130,5	4,3	132,2
Nesodden	82,3	85,4	81,4	83,2	82,6	-0,6	83,0
Frogn	143,4	141,7	129,0	119,1	130,4	11,3	132,7
Vestby	116,9	118,2	125,4	142,3	143,9	1,6	129,3
Ås	108,2	117,4	113,0	117,1	113,0	-4,1	113,7
Enebakk	121,7	109,4	98,4	97,0	90,4	-6,6	103,4
Lørenskog	111,3	132,7	142,9	158,9	161,5	2,6	141,5
Rælingen	116,3	132,7	139,1	146,7	143,0	-3,7	135,6
Aurskog-Høland		82,6	78,7	72,3	81,8	9,5	
Nes	65,1	72,7	70,0	66,2	62,7	-3,5	67,3
Gjerdrum	73,2	91,0	56,3	70,6	78,4	7,8	73,9
Nittedal	76,0	99,4	101,4	96,4	96,8	0,4	94,0
Lunner	109,5	114,2	102,5	103,0	102,1	-0,9	106,3
Jevnaker	86,8	85,7	80,4	77,4	72,6	-4,8	80,6
Nannestad	99,0	96,2	86,3	99,6	111,7	12,1	98,6
Eidsvoll	95,0	92,2	90,8	94,7	100,2	5,5	94,6
Hurdal	75,7	79,0	85,0	92,0	Feilrapp.		82,9
Drammen		149,0	103,5	102,0	101,0	-1,0	
Kongsberg	19,0	91,6	92,0	87,4	86,3	-1,1	75,3
Ringerike	92,5	110,0	106,3	109,3	105,8	-3,5	104,8
Hole	62,8	61,8	59,0	57,0	54,6	-2,4	59,0
Lier	87,9	101,5	100,4	93,6	88,7	-4,9	94,4
Øvre Eiker	28,8	73,8	67,7	80,0	92,9	12,9	68,6
Modum	49,3	54,0	53,0	50,9	45,7	-5,2	50,6
Krødsherad	84,6	95,6	82,7	71,1	71,9	0,8	81,2
Flå	71,0	78,7	67,2	64,5	63,1	-1,4	68,9
Nesbyen	65,6	87,1	83,5	84,8	101,2	16,4	84,4
Gol	70,9	71,9	69,2	64,8	56,6	-8,2	66,7
Hemsedal	61,4	59,8	70,6	65,8	64,2	-1,6	64,4
Ål	63,4	62,2	64,3	56,8	25,4	-31,4	54,4
Hol	60,2	66,2	56,9	37,7	40,5	2,8	52,3
Sigdal	41,6	39,3	54,1	53,8	54,6	0,8	48,7
Flesberg	138,1	138,3	127,7	112,0	100,7	-11,3	123,4
Rollag	40,6	47,1	50,1	45,3	38,5	-6,8	44,3
Nore og Uvdal	33,4	37,1	39,8	43,0	41,3	-1,7	38,9
<i>Sammenstående kommuner</i>							
Gjennomsnitt Viken				94,2	87,6		
Landet u/ Oslo				92,9	92,2		

4.2 Netto renteeksponert gjeld

Som nevnt tidligere er ikke alt av netto lånegjeld det samme som renteeksponert gjeld, det vil si gjeld der en økning i renten påvirker budsjettbalansen i kommunen. Dette gjelder blant annet gjeld knyttet til selvkostområdene (vann, avløp og renovasjon) som finansieres ved gebyrer fra innbyggerne og gjeld med rentekompensasjonsordninger.

Netto renteeksponering gir en indikasjon på hvor mye av kommunekonsernet sin renteeksponerte gjeld som er igjen etter at rentebærende likviditet (bankinnskudd, sertifikater og obligasjoner) er trukket fra. Variabelen gir således en indikasjon på hvor sårbar kommunekonsernet vil være for en endring i rentenivået (før man tar hensyn til eventuelle rentebindinger).

Gjennomsnittlig netto renteeksponert gjeld for kommunene i regionen uten Oslo er i 2023 på 43,9 % mens Oslo kommune ligger på 28,8 %. Landet for øvrig uten Oslo ligger på 50,1 %. Merk at gjennomsnittstallet for kommunene i regionen for 2023 er feil på grunn av feilrapportering fra en kommune og i tillegg manglende rapportering fra en kommune. Antakeligvis har netto renteeksponert gjeld økt og ikke blitt redusert fra i fjor.

Kommunene som ligger høyest på denne indikatoren er nesten de samme som lå øverst på netto lånegjeld, altså Rælingen på 105,2 % og Lørenskog på 119,0 %, i tillegg til Frogn på 105,6 %.

I 2020 lå styringsrenten på 0,25 % og i mars 2024 ligger den på 4,5 %. Slik Norges bank vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten trolig holdes på dette nivået en god stund fremover for å få ned prisveksten, jf. Pengepolitisk rapport 1/2024. De stadige renteoppgangene sammen med prisvekst og andre ekstraordinære forhold binder driften i større grad og gir mindre rom lokale prioriteringer og mulighet for sparing.

Vi har flere kommuner i regionen som har negativ netto renteeksponert gjeld, noe som betyr gevinst ved renteoppgang.

Tabellen under viser netto rentekspontert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter 2019- 2023:

Netto rentekspontering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)									
Kommune	2019	2020	2021	2022	2023	Foreløpige kosta tall	Endring i prosentpoeng	Gjennomsnitt for perioden	2019-2023
Halden	97,9	55,4	52,0	64,8	77,3		12,5	69,5	
Moss		51,1	44,2	39,3	46,7		7,4		
Sarpsborg	60,1	37,9	37,2	40,4	41,3		0,9	43,4	
Fredrikstad	65,5	47,6	47,8	50,2	57,3		7,1	53,7	
Hvaler	84,2	65,3	77,8	69,3	76,5		7,2	74,6	
Råde	52,4	46,2	49,0	43,0	36,1		-6,9	45,3	
Våler (Viken)	15,6	36,6	37,0	12,4	22,2		9,8	24,8	
Skiptvet	7,0	20,4	16,7	13,8	27,2		13,4	17,0	
Indre Østfold		27,0	24,9	25,4	28,7		3,3		
Rakkestad	66,7	53,0	58,5	55,0	57,7		2,7	58,2	
Mårker	30,4	33,2	28,4	33,2	36,8		3,6	32,4	
Aremark	79,2	14,3	14,9	23,3	23,3		0,0	31,0	
Bærum	20,1	16,5	17,4	14,7	27,4		12,7	19,2	
Asker		47,9	51,4	58,5	62,2		3,7		
Lillestrøm		52,7	48,8	44,1	50,8		6,7		
Nordre Follo		68,3	59,2	51,4	56,6		5,2		
Ullensaker	125,2	93,2	67,8	68,8	67,6		-1,2	84,5	
Nesodden	67,9	45,4	34,7	30,0	28,9		-1,1	41,4	
Frogn	122,1	105,9	93,7	91,9	105,6		13,7	103,8	
Vestby	67,1	50,5	86,1	72,2	76,9		4,7	70,6	
Ås	68,1	57,3	51,4	56,7	58,0		1,3	58,3	
Enebakk	101,6	89,2	54,6	76,0	73,1		-2,9	78,9	
Lørenskog	88,4	97,6	105,1	113,9	119,0		5,1	104,8	
Rælingen	89,7	92,2	95,8	104,4	105,2		0,8	97,5	
Aurskog-Høland		41,1	36,7	36,3	49,3		13,0		
Nes	47,8	35,6	29,3	24,2	24,4		0,2	32,3	
Gjerdrum	24,9	25,8	-7,6	-14,5				7,2	
Nittedal	42,7	49,9	53,8	49,6	53,3		3,7	49,9	
Lunner	90,1	82,9	68,0	67,8	72,3		4,5	76,2	
Jevnaker	51,5	47,5	37,5	32,0	28,8		-3,2	39,5	
Nannestad		33,6	27,9	41,9	62,4		20,5	41,5	
Eidsvoll	58,6	35,6	36,9	45,5	53,0		7,5	45,9	
Hurdal	55,4	44,7	39,5	41,0	Feilrapp.			45,2	
Drammen		98,9	53,3	55,8	59,2		3,4		
Kongsberg	-0,1	62,7	60,8	56,5	59,9		3,4	48,0	
Ringerike	73,7	50,4	45,7	49,7	53,5		3,8	54,6	
Hole	38,0	22,9	23,5	19,3	26,2		6,9	26,0	
Lier	71,3	49,4	43,7	40,5	45,6		5,1	50,1	
Øvre Eiker	14,0	32,6	29,7	37,7	42,0		4,3	31,2	
Modum	30,6	19,3	21,3	18,7	17,3		-1,4	21,4	
Krødsherad	33,5	23,9	-7,2	-27,6	-21,4		6,2	0,2	
Flå	44,3	37,2	18,4	20,3	30,2		9,9	30,1	
Nesbyen					54,5			54,5	
Gol	47,3	38,4	33,9	30,1	21,1		-9,0	34,2	
Hemsedal	20,2	-4,4	13,0	11,2	16,7		5,5	11,3	
Ål	39,4	22,7	26,5	17,9	-22,8		-40,7	16,7	
Hol	31,8	2,6	-10,8	-24,8	-17,9		6,9	-3,8	
Sigdal	4,5	-3,8	0,9	-4,7	2,2		6,9	-0,2	
Flesberg	121,4	95,3	79,6	63,0	69,7		6,7	85,8	
Rollag	15,3	5,8	1,5	2,2	5,1		2,9	6,0	
Nore og Uvdal	4,3	-10,3	3,3	7,7	5,8		-1,9	2,2	
<i>Sammenslåingskommune</i>									
Tallgrunnlag mangler. Tall er ikke kommet inn til SSB eller er for usikre til å publiseres.									
Gjennomsnitt Viken									
Landet u/ Oslo									

5. Folketallsutvikling

Utvikling i folketallet har betydning for utviklingen av rammetilskuddet til kommunene. Folketall og befolknings sammensetning påviker også den økonomiske situasjonen i kommunen. Vi har derfor tatt med den faktiske befolkningsutviklingen i kommunene pr 1. januar hvert år for perioden 2019-2024.

På samme måte som i fjor, gjør vi oppmerksom på at innbyggertallene for 2024, er påvirket av at Norge har tatt imot og bosatt over 33 700 flyktninger i løpet av 2023, hvor av underkant av 7 500 er bosatt i regionen vår (tallene er fra IMDI pr 31.12.2023).

Når vi ser på utviklingen i folketallet, er det inkludert antall bosatte flyktninger. Lørenskog er den kommunen i regionen som har størst prosentvis befolkningsutvikling i perioden mellom 2019-2024 på hele 20,2 %. Nannestad kommune har nest størst prosentvis befolkningsutvikling på 17,9 %, etterfulgt av Ullensaker kommune på 14,6 %. Felles for disse kommunene i tillegg til befolkningsveksten er sentralitet og tilgang på arbeidsplasser.

Aremark, Nesbyen og Rollag har alle prosentvis nedgang i antall innbyggere i perioden mellom 2019-2024.

I tabellen nedenfor finner vi kommunene i regionen i definerte innbyggerkategorier basert på folketall pr 1.1.2024. Kommunene med rød skrift er sammenslåingskommuner, og de med blå skrift er kommuner med grensejustering.

Antall innbyggere i definerte kategorier	Antall kommuner	Navn på kommuner
Kommuner under 3 000 innbyggere	7	Flå, Aremark, Rollag, Krødsherad, Nore og Uvdal, Hemsedal og Flesberg
Kommuner mellom 3 000-5 000 innbyggere	8	Nesbyen, Sigdal, Marker, Skiptvet, Hol, Hvaler, Gol og Hurdal
Kommuner mellom 5 000-10 000 innbyggere	8	Våler, Hole, Jevnaker, Gjerdrum, Råde, Rakkestad, Lunner og Ål
Kommuner mellom 10 000-20 000 innbyggere	6	Enebakk, Modum, Nannestad, Frogn, Aurskog-Høland og Vestby
Kommuner mellom 20 000-50 000 innbyggere	14	Nesodden, Øvre Eiker, Ås , Nes , Nittedal, Eidsvoll, Lier, Kongsberg, Ringerike, Halden, Ullensaker, Indre Østfold , Lørenskog og Rælingen.
Kommuner mellom 50 000-100 000 innbyggere	6	Moss , Sarpsborg, Nordre Follo , Fredrikstad, Lillestrøm og Asker
Kommuner over 100 000 innbyggere	3	Drammen , Bærum og Oslo

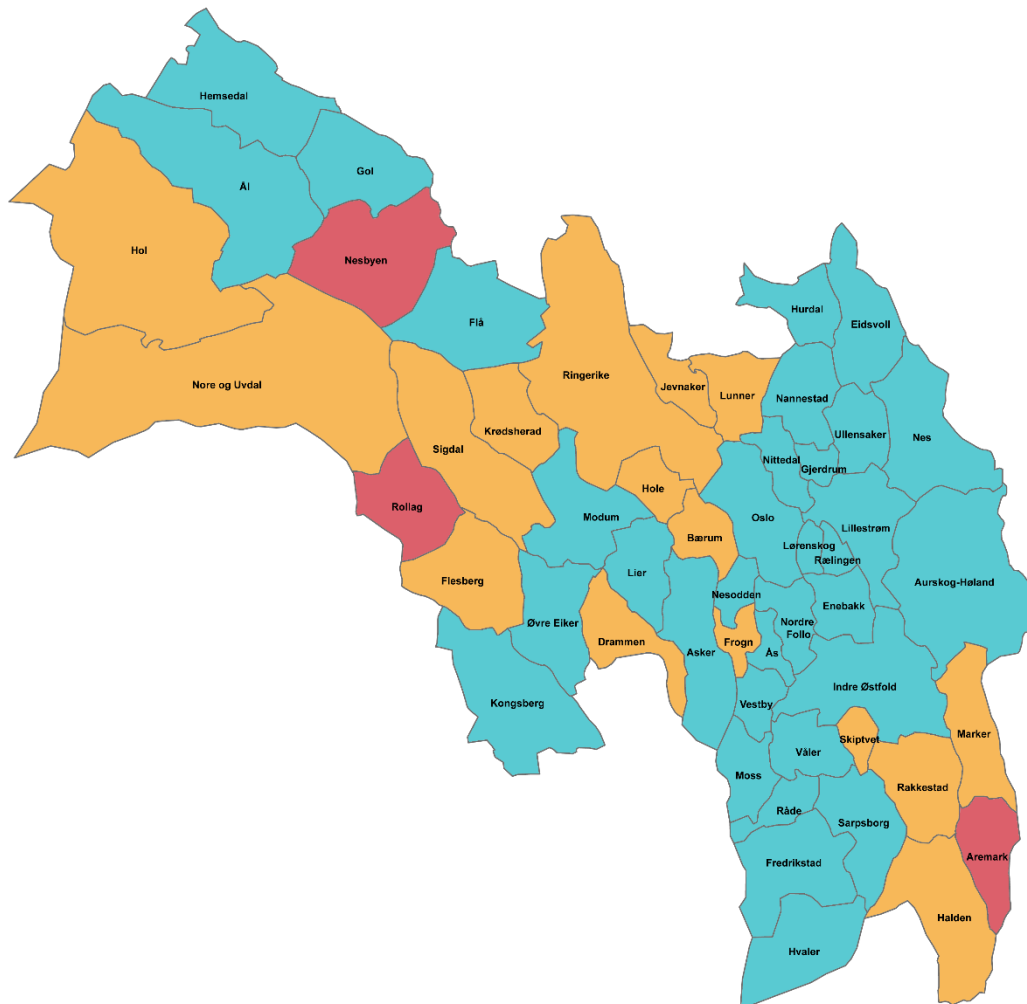
Siden 2023 har Hurdal, Rælingen og Ål kommune endret inbyggerkategori. Hurdal kommune endres fra kommune med under 3 000 til over 3 000 innbyggere. Rælingen kommune endres fra 10 000 – 20 000 til 20 000 – 50 000 innbyggere. Ål kommune endres fra 3 000 – 5 000 til 5 000 – 10 000 innbyggere.

Folketallsutvikling 2024

Nedenfor presenteres folketallsutviklingen for perioden 2019-2024 som kart. For å fange opp spesielle forhold i befolkningsutviklingen fra det ene året til det andre ses tallene i en femårsperiode. Likevel ser vi at flyktningssituasjonen for 2022 og 2023 påvirker tallene i så stor grad ved at flere kommuner med negativ utvikling og utvikling under landssnittet fremstår med relativ stor innbyggervekst fra 2022 til 2024. Veksten knyttet til flyktninger dekker dermed over de utfordringene noen av våre kommuner står ovenfor med stagnasjon eller nedgang i befolkningen.

Fargelggingen av kartet tar utgangspunkt i følgende terskelverdier:

- Kommuner med negativ utvikling
- Kommuner med utvikling under landssnittet
- Kommuner med utvikling over landssnittet

Landets vekst for perioden 2019 – 2024 er på 4 % samlet.

I befolkningstabellen på neste side har SSB for sammenslåingskommuner konstruert de historiske tallene, altså tall for perioden før 2020. Dette gjelder imidlertid ikke kommuner med grensejustering.

Tabellen under viser utviklingen i folketall pr 1.1 for perioden 2019 – 2024:

Faktisk befolkningsutvikling pr 1. januar									
	Kommune	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Endring i % for perioden	Endring i tall for perioden
301	Oslo	681 071	693 494	697 010	699 827	709 037	717 710	5,38 %	36 639
3101	Halden	31 177	31 373	31 387	31 444	31 730	31 935	2,43 %	758
3103	Moss	48 871	49 273	49 668	50 290	51 240	52 051	6,51 %	3 180
3105	Sarpsborg	55 997	56 732	57 372	58 182	59 038	59 771	6,74 %	3 774
3107	Fredrikstad	81 772	82 385	83 193	83 892	84 444	85 230	4,23 %	3 458
3110	Hvaler	4 599	4 668	4 694	4 741	4 762	4 787	4,09 %	188
3112	Råde	7 542	7 508	7 568	7 633	8 317	7 883	4,52 %	341
3114	Våler (Viken)	5 593	5 736	5 805	5 913	6 023	6 145	9,87 %	552
3116	Skiptvet	3 797	3 805	3 825	3 846	3 886	3 919	3,21 %	122
3118	Indre Østfold	44 320	44 792	45 201	45 608	46 382	47 006	6,06 %	2 686
3120	Rakkestad	8 230	8 255	8 222	8 312	8 371	8 420	2,31 %	190
3122	Marker	3 592	3 595	3 601	3 578	3 639	3 658	1,84 %	66
3124	Aremark	1 357	1 325	1 325	1 315	1 329	1 347	-0,74 %	-10
3201	Bærum	126 841	127 731	128 233	128 982	129 874	130 921	3,22 %	4 080
3203	Asker	93 679	94 441	94 915	96 088	97 784	98 815	5,48 %	5 136
3205	Lillestrøm	85 757	85 983	86 953	89 095	91 515	94 201	9,85 %	8 444
3207	Nordre Follo	58 237	59 288	60 034	61 032	62 245	63 560	9,14 %	5 323
3209	Ullensaker	38 234	39 625	40 459	41 565	42 866	43 814	14,59 %	5 580
3212	Nesodden	19 488	19 616	19 805	19 939	20 322	20 521	5,30 %	1 033
3214	Frogn	15 761	15 877	15 953	16 084	16 106	16 244	3,06 %	483
3216	Vestby	17 824	18 042	18 290	18 699	19 089	19 493	9,36 %	1 669
3218	Ås	20 335	20 439	20 439	20 780	21 350	22 005	8,21 %	1 670
3220	Enebakk	11 026	11 110	11 065	11 249	11 392	11 482	4,14 %	456
3222	Lørenskog	40 106	41 460	42 740	44 693	46 797	48 188	20,15 %	8 082
3224	Rælingen	18 161	18 530	18 730	19 024	19 618	20 099	10,67 %	1 938
3226	Aurskog-Høland	17 173	17 390	17 591	17 754	17 945	18 058	5,15 %	885
3228	Nes	21 885	23 092	23 422	23 898	24 283	24 645	12,61 %	2 760
3230	Gjerdrum	6 823	6 890	7 043	6 989	7 285	7 398	8,43 %	575
3232	Nittedal	24 089	24 249	24 454	24 947	25 440	25 882	7,44 %	1 793
3234	Lunner	9 051	9 048	9 062	9 144	9 307	9 357	3,38 %	306
3236	Jevnaker	6 846	6 852	6 867	6 908	6 990	7 037	2,79 %	191
3238	Nannestad	13 682	14 139	14 637	15 074	15 530	16 126	17,86 %	2 444
3240	Eidsvoll	24 919	25 436	26 031	26 716	27 338	27 916	12,03 %	2 997
3242	Hurdal	2 864	2 854	2 838	2 905	2 944	3 041	6,18 %	177
3301	Drammen	100 581	101 386	101 859	102 273	103 291	104 487	3,88 %	3 906
3303	Kongsberg	27 481	27 723	27 694	27 879	28 793	28 848	4,97 %	1 367
3305	Ringerike	30 442	30 641	30 835	31 011	31 444	31 581	3,74 %	1 139
3310	Hole	6 845	6 799	6 811	6 859	6 888	6 989	2,10 %	144
3312	Lier	26 373	26 811	27 118	27 584	28 167	28 470	7,95 %	2 097
3314	Øvre Eiker	19 117	19 423	19 709	20 044	20 495	20 779	8,69 %	1 662
3316	Modum	13 980	14 115	14 166	14 273	14 527	14 665	4,90 %	685
3318	Krødsherad	2 239	2 212	2 219	2 189	2 211	2 241	0,09 %	2
3320	Flå	1 052	1 050	1 049	1 057	1 097	1 115	5,99 %	63
3322	Nesbyen	3 315	3 273	3 262	3 273	3 299	3 301	-0,42 %	-14
3324	Gol	4 576	4 608	4 636	4 667	4 767	4 986	8,96 %	410
3326	Hemsedal	2 481	2 486	2 546	2 611	2 645	2 666	7,46 %	185
3328	Ål	4 671	4 674	4 648	4 650	4 862	5 007	7,19 %	336
3330	Hol	4 473	4 441	4 434	4 504	4 506	4 496	0,51 %	23
3332	Sigdal	3 490	3 467	3 465	3 492	3 479	3 526	1,03 %	36
3334	Flesberg	2 694	2 688	2 713	2 720	2 737	2 781	3,23 %	87
3336	Rollag	1 419	1 390	1 386	1 370	1 366	1 395	-1,69 %	-24
3338	Nore og Uvdal	2 448	2 439	2 412	2 455	2 486	2 486	1,55 %	38
Landet		5 328 212	5 367 580	5 391 369	5 425 270	5 488 984	5 550 203	4,17 %	221 991
Sammenslåingskommune									
Kommune med grensejusteringer									
ÅS/ Nordre Follo: Før 2020 er tall for Tandbergløkka (del av grunnkrets Østsjø) regnet med under K-3020 Ås. Fra 2020 tilhører området 3020 Nordre Follo.									
Lillestrøm/ Nes: Før 2020 er tall for grunnkrets Rånåsfoss og deler av Hellesjø regnet med under K-3030 Lillestrøm. Fra 2020 tilhører områdene 3034 Nes.									
Råde kommunes folketall pr 1.1.23 kan være påvirket av flyktninger fra Ukraina pga. det nasjonale ankomstsenteret.									

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/oslo-og-viken

